

četrtek 10. junij 2021

P9_TA(2021)0293

Sistematično zatiranje v Belorusiji in njegove posledice za evropsko varnost po ugrabitvah iz civilnega letala EU, ki so ga prestregle beloruske oblasti

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 10. junija 2021 o sistematičnem zatiranju v Belorusiji in njegovih posledicah za evropsko varnost po ugrabitvah iz civilnega letala EU, ki so ga prestregle beloruske oblasti (2021/2741(RSP))

(2022/C 67/15)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Belorusiji,
 - ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta o Belorusiji z dne 12. oktobra 2020 in 24. maja 2021,
 - ob upoštevanju izjav o prisilni preusmeritvi leta FR4978 družbe Ryanair v Minsk 23. maja 2021, zlasti izjave, ki jo je 24. maja 2021 v imenu EU podal visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko,
 - ob upoštevanju skupne izjave o razmerah v Belorusiji, ki so jo 27. maja 2021 podali zunanji ministri skupine G7 in visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko,
 - ob upoštevanju Sklepa Sveta (SZVP) 2021/908 z dne 4. junija 2021 o spremembi Sklepa 2012/642/SZVP o omejevalnih ukrepih zaradi razmer v Belorusiji ⁽¹⁾, s katerim je vsem beloruskim letalskim prevoznikom prepovedal prelet zračnega prostora EU in dostop do letališč EU,
 - ob upoštevanju izjave o podpori EU za mednarodno platformo za ugotavljanje odgovornosti v Belorusiji, ki jo je 26. marca 2021 podal podpredsednik Komisije/visoki predstavnik Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko,
 - ob upoštevanju poročila poročevalca moskovskega mehanizma Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) z dne 5. novembra 2020 o domnevnih kršitvah človekovih pravic, povezanih s predsedniškimi volitvami 9. avgusta 2020 v Belorusiji,
 - ob upoštevanju čikaške konvencije o mednarodnem civilnem letalstvu in montrealke konvencije o zatiranju nezakonitih dejanj zoper varnost civilnega letalstva,
 - ob upoštevanju Splošne deklaracije človekovih pravic in vseh konvencij o človekovih pravicah, katerih podpisnica je Belorusija,
 - ob upoštevanju dejstva, da je Evropski parlament nagrado Saharova za svobodo misli leta 2020 podelil demokratični opoziciji v Belorusiji,
 - ob upoštevanju člena 132(2) in (4) Poslovnika,
- A. ker je 23. maja 2021 belorusko lovsko letalo na ukaz Aleksandra Lukašenka prisilno preusmerilo na Poljskem registrirano letalo družbe Ryanair, ki je na mednarodnem potniškem letu FR4978 med dvema prestolnicama EU (iz Aten v Vilno) prečkalo beloruski zračni prostor, na državno letališče v Minsku pod pretvezo, da je na letalu bomba s čimer je ogrozilo varnost več kot 170 potnikov in članov posadke, med katerimi so bili številni državljani EU;

⁽¹⁾ UL L 197 I, 4.6.2021, str. 3.

četrtek 10. junij 2021

- B. ker beloruski organi niso odkrili eksplozivnih naprav, so pa pridržali dva potnika – beloruskega državljana Ramana Protaseviča (Romana Protaseviča) in njegovo sopotnico Sofio Sapega, rusko državljanke in študentko Evropske univerze za humanistične vede v Vilni;
- C. ker je Raman Protasevič beloruski novinar in aktivist ter nekdanji urednik vplivnega programa Nexta na platformi Telegram, ki je imel osrednjo vlogo pri obveščanju prebivalcev o zlorabah oblasti in pri spodbujanju k protestom v Belorusiji po ponorejenih rezultatih predsedniških volitev 9. avgusta 2020, s čimer je prispeval k razkritju sistematičnega zatiranja s strani režima in hudih kršitev človekovih pravic; ker že od leta 2019 živi v izgnanstvu v EU, da bi se izognil izmišljenim kazenskim obtožbam, in je prejel politični azil v Litvi;
- D. ker je mednarodna skupnost izredno zaskrbljena, saj je beloruski režim Ramana Protaseviča nezakonito pridržal in z njim nečloveško ravna, vključno s prisilnimi priznanji na zaigranem intervjuju, ki ga je predvajala beloruska državna televizija, in poudarja, da je nujno treba uskladiti mednarodne ukrepe, zlasti ker Belorusija ostaja edina evropska država, ki še vedno uporablja smrtno kazen in zato ni članica Sveta Evrope; ker ni bilo videti, da je bilo priznanje Ramana Protaseviča prostovoljno, in ker Konvencija proti mučenju prepoveduje izsiljena priznanja; ker njegovim odvetnikom ni bil dovoljen dostop do njega in ker je Aleksander Lukašenko zagrozil, da bo na zaslišanje povabil preiskovalce iz regije Donbas, ki jo zaseda Rusija; ker je bil Raman Protasevič uvrščen na nadzorni seznam teroristov in mu grozi smrtna kazen;
- E. ker je ta incident prestreženega civilnega letala resna kršitev mednarodnih konvencij na področju varnosti v letalstvu, izpostavlja mednarodne posledice nenehnega in nepremišljenega zatiranja v Belorusiji za varnost v Evropi ter nedvomno dokazuje, da je režim postal grožnja mednarodnemu miru in varnosti; ker sta bila prisilni pristanek letala kot teroristično dejanje, ki ga sponzorira država, in aretacija tako imenovanega sovražnika beloruskega režima zrežirana tako, da se vsem nasprotnikom, zlasti tistim, ki živijo v tujini, pošlje grozljivo sporočilo, da je režim odločen, da jih najde in da v tujini niso varni;
- F. ker trenutno poteka preiskava Mednarodne organizacije civilnega letalstva; ker se je poleg Ramana Protaseviča in Sofije Sapega v Minsku izkrcalo več neznanih oseb; ker je Ruska federacija pridržala več beloruskih opozicijskih aktivistov, ki so zbežali v Moskvo, in še naprej podpira beloruski režim, tudi finančno;
- G. ker beloruski organi še naprej zatirajo miroljubne beloruske prebivalce, številni državljani pa so nadlegovani, aretirani in obsojeni, če izrazijo nestrinjanje z režimom ali z močno razširjenimi kršitvami človekovih pravic v Belorusiji; ker se ocenjuje, da je bilo med protesti proti režimu pred volitvami 9. avgusta 2020 in po njih pridržani več kot 34 000 Belorusov; ker je v Belorusiji več kot 470 političnih zapornikov, tudi sedem mladostnikov; ker je bilo zoper protestnike sproženih okoli 3 000 političnih kazenskih postopkov, poroča pa se o več kot 4 600 primerih mučenja, nasilja in grdega ravnanja;
- H. ker se razmere na področju človekovih pravic v Belorusiji še naprej poslabšujejo, število političnih zapornikov pa narašča; ker so zagovorniki človekovih pravic zabeležili več sto primerov mučenja ali grdega ravnanja, več ljudi pa je izginilo ali pa so bili najdeni mrtvi; ker se v beloruskih centrih za pridržanje in zaporih še vedno izvajajo nečloveško ravnanje, mučenje in namerno preprečevanje dostopa do zdravstvene nege, ter ker je več protestnikov, med njimi Vitold Ašurak, umrlo v sumljivih okoliščinah, drugi, kot sta sedemnajstletni Dzmitry Stahovski in Scjapan Latipav (Stepan Latipov), pa so bili nadlegovani in tarče groženj do te mere, da so poskušali storiti samomor;
- I. ker so bili 25. maja 2021 evropski beloruski aktivisti Javhen Afnahel (Jevgenij Afnagel), Pavel Juhnjevič, Maksim Viniarski in Andrej Vojnič, opozicijski voditelj Pavel Sevjarinec, blogger Dzmitrij Kazlav ter družbena aktivistka Irina Ščasna obsojeni na štiri do sedem let zaporne kazni na podlagi izmišljenih obtožb o ekstremizmu; ker so bili 2. junija 2021 politični zaporniki Dzmitrij Furmanav (Dmitrij Furmanov), Javhen Razničenka (Jevgenij Rozničenko) in Vladzimir Knihja (Vladimir Knjiga) obsojeni na štiri leta zaporne kazni v okviru tako imenovane „zadeve Cihanovska“; ker je 3. junija 2021 sodišče obsodilo peto skupino obdolžencev, ki so jo sestavljali politični zaporniki Aljaksander Hrapko (Aleksander Hrapko), Radzivon Meduševski (Radion Meduševski), Ihar Vinakurav (Igor Vinokurov), Andrej Aniskevič, Alena Lojka, Halina Čuhunava (Halina Čuhunova), Andrej Njamirski, Dzmitrij Kurhanav (Dmitrij Kurhanov), Kacarina Smirnavna (Jekaterina Smirnova), Mikita Uvarav (Nikita Uvarov), Safija Ništ (Sofija Ništ), Sjarhej Ksenžuk (Sergej

četrtek 10. junij 2021

Ksenžuk) in Ilija Palhovski, v sojenju o protestih s plesom, v okviru katerega jim je naložilo kazni od 18 mesecev hišnega pripora do enega leta zaporne kazni; ker je bil 3. junija 2021 politični zapornik Sjarhej Pjarfiljev (Sergej Perfiljev) obsojen na dvoletno zaporno kazen, njegov sin Stanislav Pjarfiljev (Stanislav Perfiljev) pa na dve leti omejene svobode (hišni pripor);

- J. ker beloruski organi še naprej nasilno nastopajo zoper neodvisne beloruske novinarje, jih nadlegujejo ter namerno ovirajo objektivno poročanje; ker je bilo aretiranih več sto novinarjev, tudi dva novinarja medijske hiše Belsat, ki sta bila nato obsojena; ker je bilo več deset novinarjev upravno pridržanih in izpostavljenih nasilju, nekaj pa jih je bilo ogrobljenih; ker so se novinarji znašli tudi v priporu pred sojenjem, proti njim pa je bila vložena kazenska obtožnica; ker obstajajo mnoga pričevanja o tem, kako so oblasti preklicale akreditacije novinarjev, tudi dopisnikov tujih medijev, od katerih so bili nekateri prijeti in izgnani iz Belorusije; ker so 18. maja 2021 beloruski organi izvedli racijo v pisarnah največjega neodvisnega beloruskega novinarskega spletišča Tut.by, aretirali več članov njegovega osebja ter blokirali dostop do spletišča;
- K. ker so zagovorniki človekovih pravic, opozicijski politiki, civilna družba, sindikalisti drugi aktivisti sistematično žrtve ustrahovanja, nadlegovanja in omejevanja temeljnih svoboščin; ker nič ne kaže, da beloruske oblasti preiskujejo uboje protestnikov ali tisoče poročil o policijskem nasilju, ki so bila vložena od sredine avgusta 2020 dalje, ker splošna nekaznovanost za kršitve človekovih pravic belorusko prebivalstvo ohranja v obupnem položaju; ker nespoštovanje načela pravne države ovira njihovo pravico do poštenega sojenja;
- L. ker je bilo po navedbah združenja beloruskih študentov, ki je neodvisen študentski sindikat, pridržanih več kot 460 študentov, od tega skoraj tretjina žensk, več kot 150 študentov je bilo samovoljno izključenih iz univerz, mnogi študentje pa so pobegnili v sosednje države, ker so se bali za svojo varnost;
- M. ker so beloruski organi 31. maja 2021 dodatno zaostriili že tako stroga pravila glede potovanj in Belorusom onemogočili potovanje v tujino, tudi tistim, ki imajo dovoljenje za dolgoročno bivanje v tujini;
- N. ker se v Belorusiji vse bolj zatira poljska manjšina, na primer z aretacijo in obsodbo predsednice zveze Poljakov v Belorusiji Andželike Borys ter aretacijo novinarja, blogerja in člana zveze Andrzeja Poczobuta; ker je poljski šolski sistem v Belorusiji pod vse večjim pritiskom režima; ker te ukrepe spremlja protipoljska propaganda na državnih televizijah; ker je Aleksander Lukašenko razglasil 17. september za novi državni praznik v Belorusiji, da bi obeležil obletnico sovjetske invazije Poljske leta 1939;
- O. ker je Belorusija zagnala jedrsko elektrarno Ostrovec, ne da bi izvedla vsa priporočila glede varnosti iz poročila EU o obremenitvenem testu iz leta 2018, zato je jedrska elektrarna Ostrovec nevarna in pomeni resno jedrsko grožnjo za vso Evropo;
- P. ker je Evropska unija doslej uvedla sankcije zoper 88 Belorusov in sedem pravnih oseb, tudi zoper Aleksandra Lukašenka;
 - 1. odločno obsoja, da so beloruski organi 23. maja ugrabili letalo družbe Ryanair na letu FR4978, ga prisilili pristati v Minsku in pridržali novinarja Ramana Prataseviča in Sofijo Sapega; meni, da gre pri tem grozljivem dejanju za kršitev mednarodnega prava in državnega terorizem;
 - 2. poziva k takojšnji in brezpogojni izpustitvi Ramana Prataseviča in Sofije Sapega, pa tudi vseh drugih novinarjev in političnih zapornikov, ki so zaprti v Belorusiji;
 - 3. želi spomniti na sklep Sveta, s katerim je okreplil omejevalne ukrepe in vsem beloruskim letalskim prevoznikom prepovedal prelet zračnega prostora EU in dostop do letališč EU, in svetuje Svetu, naj pripravi načrt, s katerim bi Belorusom olajšal izstop iz države; poziva Mednarodno organizacijo civilnega letalstva in Evropsko agencijo za varnost v letalstvu, naj preiščeta ta nesprejemljivi incident, ki je kršitev mednarodnih norm in standardov, ter sprejmeta ustrezne ukrepe; poudarja, da je ta resen incident močno omajal zaupanje in da bi morala vsaka država ravnati odgovorno ter izpolnjevati svoje obveznosti v skladu s Čikaško konvencijo za varen prelet letal; poziva Ryanair, naj sodeluje z organi in jim posreduje vse pomembne informacije v zvezi s tem incidentom;

četrtek 10. junij 2021

4. poziva k temeljiti oceni posledic ugrabitev iz prestreženega civilnega letala, ne le za mednarodni zračni promet in varnost v letalstvu, temveč tudi za splošno varnost v Evropi in za varnost beloruskih in drugih državljanov, ki so izgnani ali iščejo zatočišče oziroma prosijo za azil v državah članicah EU;
5. poudarja, da je treba v okviru te preiskave ugotoviti, ali je bila v teroristična dejanja beloruskega režima morda vpletena Rusija; poudarja, da bi bilo treba v primeru, da se ta domneva potrdi, vse ruske državljane, ki so neposredno ali posredno vpleteni v operacijo, kaznovati v okviru globalnega sistema sankcij EU na področju človekovih pravic (zakon EU Magnickega); poudarja izredno pomemben prispevek EU k preiskavi, in sicer z vključitvijo organov EU, kot so Europol, Eurojust ali Evropsko javno tožilstvo, v delo skupnih preiskovalnih skupin in misij;
6. ponovno poudarja, da ne priznava izvolitve Aleksandra Lukašenka za predsednika Belorusije; meni, da je sedanji režim v Belorusiji nelegitimen, nezakonit in zločinski; še naprej podpira državljane Belorusije v njihovih zakonitih zahtevah in željah po svobodnih in pravičnih volitvah, temeljnih svoboščinah in človekovih pravicah, demokratični zastopanosti, politični udeležbi ter dostojnosti; obsoja represivne ukrepe zoper tisoče Belorusov, ki so miroljubno protestirali za zaščito pravice do svobode, demokracije in dostojanstva;
7. odločno obsoja nasilje in zatiranje državnih oblasti v Belorusiji in zahteva, da ju takoj ustavijo, zlasti nezakonita pridržanja, mučenje, grdo ravnanje med pridržanjem in kazenski pregon miroljubnih državljanov, ter izraža podporo in solidarnost z belorusko družbo; obsoja sistematično represijo, ki jo režim izvaja nad civilisti in zaradi katere je bilo po ukradenih volitvah avgusta 2020 14 000 beloruskih državljanov prisiljenih pobegniti pred nasiljem, ustrahovanjem in drugimi oblikami prisile; ponovno poudarja, da ta represija in prisilno razseljevanje civilistov pomenita hude kršitve človekovih pravic; obžaluje, da je Belorusija trenutno edina država v Evropi, ki še vedno izvršuje smrtno kazen, in vztraja, da jo mora takoj in za vedno ukiniti; obsoja nedavne ukrepe, ki so jih sprejele beloruske oblasti in s katerimi so državljanom Belorusije prepovedale odhod iz države, tudi tistim, ki imajo dovoljenje za bivanje v tujini;
8. obsoja krute in nepravične sodbe, ki so bile izrečene številnim političnim zapornikom in pripornikom, tudi opozicijskemu voditelju Pavlu Sevjarincu, ter sodne postopke zoper predstavnike demokratične beloruske opozicije, kot so Viktor Babarika, Mikola Statkevič in Sjarhej Cihanovski; obžaluje, da so bili Pavel Sevjerinec, Javhen Afnahel (Jevgenij Afnagel), Andrej Vojnič, Pavel Juhnjevič, Dzmirij Kazlav (Dmitrij Kozlov), Maksim Vinjarski in Irina Ščasna obsojeni na zaprtem sojenju v mestu Mogiljev;
9. ponovno poudarja, da imajo v beloruski družbi pomembno vlogo neodvisni beloruski mediji in novinarji; obsoja zatiranje medijev in dostopa do interneta, pa tudi pretepanje, aretacije in ustrahovanje novinarjev in bloggerjev; poudarja, da imajo prebivalci Belorusije pravico do nemotenega dostopa do informacij;
10. obsoja represijo in sovražne ukrepe oblasti zoper predstavnike poljske manjšine in poljski šolski sistem v Belorusiji; v zvezi s tem poziva k brezpogojni izpustitvi Andželike Borys, Andrzeja Poczobuta in drugih političnih zapornikov;
11. poziva Evropsko službo za zunanje delovanje, Komisijo in nacionalna diplomatska predstavništva držav članic v Belorusiji, naj skrbno spremljajo razmere posameznih političnih zapornikov v Belorusiji, tudi Ramana Prataseviča in Sofije Sapega, naj jim nudijo podporo in si prizadevajo, da bi zagotovili njihovo izpustitev; v zvezi s tem poziva Lukašenkov režim, naj v skladu z mednarodnimi obveznostmi, ki jih ima Belorusija na podlagi dunajskih konvencij o diplomatskih in konzularnih odnosih, nemudoma preneha izvajati vsa dejanja, ki utegnejo ustrahovati ali nadlegovati člane nacionalnih in evropskih diplomatskih služb;
12. poudarja, da je treba ohraniti in razširiti stike in sodelovanje s predstavniki beloruskih demokratičnih sil v Minsku in v izgnanstvu, zlasti s Svjatlano Cihanovsko ter člani koordinacijskega sveta in nacionalnega odbora za boj proti krizi; zato se pridružuje pozivom, da se njihovi predstavniki povabijo na vrh skupine G7 11. do 13. junija 2021 in vrh vzhodnega partnerstva leta 2021, ter priporoča, naj se še naprej vabijo na visoka dvostranska srečanja na vladni ravni, parlamentarne seje in medparlamentarna srečanja ter naj se v vseh nacionalnih parlamentih držav članic EU oblikujejo skupine za Belorusijo;
13. poziva Svet, naj karseda hitro razširi seznam oseb in subjektov, za katerega veljajo sankcije EU, in nanj vključi posameznike in subjekte, vpletene v ugrabitev in prisilni pristanek letala družbe Ryanair na letu FR4978 ter v pridržanje novinarja Ramana Prataseviča in Sofije Sapega; opozarja, da Prataseviču grozi smrtna kazen;

četrtek 10. junij 2021

14. poziva Svet, naj nujno sprejme četrti sveženj sankcij zoper posameznike in subjekte, ki so bili udeleženi ali vpleteni v volilno goljufijo, represijo, mučenja ali grdo ravnanje in kršitve človekovih pravic v Belorusiji, vključno s preganjanjem neodvisnih novinarjev in blogerjev, ter naj začne pripravljati naslednji sveženj; poziva k sprejetju sankcij zoper bistveno večje število beloruskih uradnikov, denimo tožilce, sodnike in uradnike organov pregona, ki sodelujejo v represiji in krivičnih obsodbah kritikov režima, ter policijsko in zaporniško osebje, parlamentarne poslance, vladne uradnike in agente, ki delajo za režim na področju propagande, medijev, dezinformacij in sovražnega govora, fizične in pravne osebe, ki podpirajo Lukašenka in njegov režim, kot je Marat Markov, ki je 2. junija intervjuval Ramana Prataseviča na javni televiziji ONT, ter vse vpletene v incident, ki se je zgodil 23. maja, kot so obveščevalni uradniki in letalski organi; v zvezi s tem opozarja, da je treba v celoti izkoristiti možnosti za sprejetje restriktivnih ukrepov v okviru globalnega režima sankcij EU na področju človekovih pravic (zakon Magnickega);

15. poziva Komisijo in države članice, naj dosledno zavračajo vsakršno finančno podporo beloruskemu režimu in torej ne odobrijo novih kreditnih linij beloruskim bankam ter ustavijo naložbe v infrastrukturne projekte ali gospodarska podjetja v Belorusiji; Komisijo tudi poziva, naj sprejme ukrepe, s katerimi bo evropskim finančnim institucijam preprečila nakup obveznic ali drugih finančnih instrumentov, ki jih izdajo beloruska vlada in z njo povezane javne institucije; pozdravlja dejstvo, da sta Evropska investicijska banka in Evropska banka za obnovo in razvoj prekinili financiranje projektov v beloruskem javnem sektorju, in poziva k preiskavi, kako bi lahko neporabljena sredstva preusmerili v civilno družbo in zasebni sektor, ki ni povezan z režimom; poziva Mednarodni denarni sklad in države članice EU, naj režimu v nobenem primeru ne zagotavljajo neposredne proračunske podpore in naj ne uporabijo posebnega postopka črpanja, napovedanega za leto 2021;

16. poziva vsa podjetja iz EU, ki poslujejo v Belorusiji, naj v skladu z vodilnimi načeli OZN o podjetništvu in človekovih pravicah ravnajo posebno skrbno in izpolnjujejo svoje obveznosti glede spoštovanja človekovih pravic; poleg tega jih poziva, naj se vzdržijo novih naložb in naj javno protestirajo proti zatiranju, ki ga beloruske oblasti izvajajo v državi;

17. poziva Svet, naj hitro sprejme in začne izvajati gospodarske sankcije, ki morajo biti obsežne in imeti takojšnje posledice za beloruski režim, njegove podpornike in gospodarske akterje, ki ga podpirajo; poziva, naj bodo gospodarske sankcije usmerjene proti javnim in zasebnim podjetjem, ki so pod neposrednim nadzorom režima ali so tesno vpleteni v njegove poslovne interese oziroma za katere se ve, da odpuščajo zaposlene zaradi udeležbe v stavkah ali protestih; meni, da morajo biti sektorske sankcije usmerjene zlasti v sektorje surove nafte in naftnih derivatov, kalijevega klorida, jekla in predelave lesa; poziva tudi k prekinitvi sodelovanja z beloruskimi bankami v državni lasti in njihovega financiranja ter k omejitvi kreditnih linij, ki jih mednarodne banke odobrijo hčerinskim bankam v Belorusiji, pa tudi k razmisleku, da bi Belorusijo začasno izključili iz sistema SWIFT; poziva podjetja, registrirana v EU, zlasti Siemens AG, naj prenehajo sodelovati z beloruskimi oblastmi z izmenjavo tehnologije in strokovnega znanja; poziva države članice in institucije EU, naj okrepijo svoja prizadevanja za obravnavanje obsežnega tihotapljenja cigaret iz Belorusije v EU, ki zagotavlja sredstva Lukašenkovem režimu; spodbuja usklajeno ukrepanje EU glede solidarnosti, da bi državam članicam, ki so jih gospodarske sankcije zoper Belorusijo najbolj prizadele, olajšali gospodarsko breme;

18. pozdravlja odločitev Evropske zveze za radiodifuzijo, da bo zamrznila članstvo beloruske radiodifuzijske hiše BTRC; poziva k zamrznitvi članstva Belorusije v mednarodnih športnih organizacijah in sodelovanja na mednarodnih športnih prireditvah, vključno z evropskimi in svetovnimi prvenstvi in olimpijskimi igrami v Tokiu; poziva Evropsko nogometno zvezo (UEFA), naj beloruski državni televiziji TVR odvzame pravice do prenosa nogometnega pokala EURO 2020 in jih brezplačno dodeli neodvisni televiziji Belsat TV;

19. poziva države članice, naj izboljšajo sodelovanje na področju obveščanja glede krize v Belorusiji in izženejo znane in domnevne beloruske obveščevalne agente, ki so dejavni v Uniji; spodbuja svojega predsednika, naj osebju beloruskega veleposlaništva v Bruslju omeji dostop do prostorov Evropskega parlamenta, vključno s fizičnim dostopom in dostopom na daljavo do sej Evropskega parlamenta, ter naj pregleda komunikacijo Parlamenta z beloruskim veleposlaništvom;

20. je globoko zaskrbljen zaradi vpletenosti Rusije v Lukašenkov režim, vključno s financiranjem in tesnim sodelovanjem med obveščevalnimi službami;

21. poudarja, da je potrebno mednarodno sodelovanje, vključno z razpravami v OZN in Natu; poziva EU, naj svoje ukrepe skrbno usklajuje z ZDA, partnericami skupine G7 in drugimi podobno mislečimi državami ter si prizadeva za čim večjo usklajenost s svojimi partnerji, zlasti s sosednjimi državami, kot je Ukrajina, da bi imele sankcije največji možni

četrtek 10. junij 2021

učinek; želi spomniti, da se je ukrajinska vlada odločila, da se pridruži državam članicam EU pri uvedbi prometnih sankcij za beloruske letalske družbe, in poziva Komisijo in Svet naj uvedeta kazenske ukrepe proti družbi Belavia in njenim potnikom, ki letijo na Krimski polotok, ki si ga je priključila Rusija; pozdravlja bližajoča se vrhunska srečanja med EU in ZDA ter Rusijo ter meni, da predstavljajo izvrstno priložnost za usklajevanje stališč med EU in njenimi partnericami;

22. poudarja, da so najboljše orodje, s katerimi lahko EU kaznuje nezakonite države, mehanizmi na podlagi sankcij, vendar bi morala poleg sankcij zoper državna beloruska podjetja uporabiti tudi notranji pritisk v Belorusiji in podpreti belorusko civilno družbo;

23. poziva Komisijo in podpredsednika/visokega predstavnika, naj skupaj z mednarodnimi partnerji skličejo mednarodno konferenco na visoki ravni o prihodnosti demokratične Belorusije in reševanju krize v Belorusiji, sprožijo preiskavo in pregon kaznivih dejanj beloruskih oblasti proti beloruskemu prebivalstvu ter spodbudijo demokratično preobrazbo Belorusije; meni, da bi s to konferenco pod vodstvom EU in z udeležbo mednarodnih finančnih institucij, držav G7, držav članic in institucij EU ter vseh drugih, ki so se pripravljene zavezati, da bodo prispevali k finančni pomoči v višini več milijard evrov, podprli prihodnje reforme in prestrukturiranje gospodarstva ter poslali močan signal podpore beloruskim državljanom;

24. želi spomniti na svojo pobudo za imenovanje misije na visoki ravni, v kateri bi sodelovali nekdanji visoki evropski uradniki, da bi preučili vse možnosti za prekinitev nasilja in izpustitev političnih zapornikov ter s tem pomagali v Belorusiji ustvariti pogoje za vključujoč nacionalni politični dialog;

25. poziva Komisijo, Evropsko službo za zunanje delovanje in države članice, naj okrepijo neposredno podporo beloruske opozicije, civilne družbe, zagovornikov človekovih pravic in neodvisnih medijev v Belorusiji in v tujini ter sodelovanje z njimi, tudi s krepitvijo zmogljivosti in finančno podporo, ter bolj podpirajo Evropsko ustanovo za demokracijo in njene dejavnosti na terenu; v zvezi s tem poziva EU in druge mednarodne organizacije, naj medijem in neodvisnim novinarjem zagotovijo finančno in tehnično podporo, da bodo lahko opravljali svoje naloge in družbo obveščali o dogajanju v Belorusiji; v zvezi s tem ponovno poziva, da je treba dodatno podpreti televizijsko postajo Belsat TV;

26. se zavezuje, da bo prek mehanizmov Parlamenta za podporo demokraciji prispeval h krepitvi demokratičnih sil in okrepitvi vloge civilne družbe ter podpiral celovit politični dialog, ki bo privedel do mirnega prenosa oblasti v Belorusiji, pa tudi podpiral mlade politične voditelje ter zagovornike človekovih pravic;

27. pozdravlja osnutek celovitega načrta za gospodarsko pomoč prihodnji demokratični Belorusiji v višini treh milijard EUR, ki ga je predstavila Komisija; poziva Komisijo in Svet, naj ta načrt dopolnita in spodbujata ter jasno sporočita, da bo EU, ko bo prišlo do demokratičnih sprememb, pripravljena zagotoviti konkretno pomoč za reforme in modernizacijo; meni, da mora EU predlagati celovit sklop ukrepov za pripravo demokratičnih sil v Belorusiji na izvajanje tega svežnja;

28. poziva EU, naj se usklajuje z Združenimi državami Amerike, partnericami iz G7 in drugimi enako mislečimi državami ter zamrzne sodelovanje z Lukašenkovim javnim sektorjem ter preusmeri sodelovanje z belorusko civilno družbo in zasebnimi podjetji tako, da bo potekalo zunaj okvira režima;

29. zavrača nesprejemljive grožnje Aleksandra Lukašenka, da beloruski organi ne bodo zadrževali migrantov brez urejenega statusa ali tihotapcev drog, ter izraža zaskrbljenost glede vse večjega obsega nedovoljenih migracij iz Belorusije v EU ter glede morebitne vpletenosti beloruskih oblasti v ta pojav; poziva države članice in institucije EU, naj spremljajo razvoj dogodkov na tem področju ter ustrezno ukrepajo;

30. obsoja dejstvo, da belorusko vodstvo zlorablja organe kazenskega pregona v politične namene; poziva Interpol, naj nemudoma in temeljito preuči sedanje in prihodnje zahteve Belorusije in sprejme ustrezne ukrepe, da Belorusija ne bi zlorabila Interpola v politične namene;

31. poudarja, da je potrebna celovita preiskava zločinov Lukašenkovega režima zoper belorusko prebivalstvo, ki bi jo bilo treba zaključiti z ustanovitvijo mednarodnega sodišča za pregon teh zločinov; poziva, da mora mednarodna skupnost glede na to, da beloruske oblasti niso pripravljene vzpostaviti pravne države in kazenske odgovornosti, sprejeti ukrepe za zbiranje dokazov o kaznivih dejanjih ter zagotoviti preiskavo in pregon odgovornih v celotni liniji poveljevanja; pozdravlja pobude več držav članic EU za uporabo načela splošne sodne pristojnosti ter pripravo sodnih postopkov proti tistim, ki so

četrtek 10. junij 2021

v Belorusiji zakrivili zatiranje, in spodbuja vse druge države članice, naj sledijo njihovemu zgledu; poziva k dejavni podpori vsem mednarodnim pobudam za odpravo nekaznovanja v Belorusiji, kot sta mednarodna platforma za boj proti nekaznovanosti in pravosodno vozlišče v Vilni;

32. poziva podpredsednika/visokega predstavnika, Komisijo, Svet in države članice EU, naj še naprej opozarjajo na razmere v Belorusiji v vseh ustreznih evropskih in mednarodnih organizacijah, kot sta OVSE, Svet Evrope, Svet za človekove pravice OZN in njegovi specializirani organi, da bi zagotovili nujno mednarodno ukrepanje v zvezi z razmerami v Belorusiji in premagali nasprotovanje Rusije in drugih držav takšnim ukrepom;

33. spodbuja države članice EU, naj dodatno olajšajo postopke za pridobitev vizumov in dovoljenj za prebivanje za tiste, ki iz političnih razlogov bežijo iz Belorusije, ali tiste, ki potrebujejo zdravljenje, ker so bili žrtve nasilja, da bi jim in njihovim družinam ponudili potrebno pomoč in podporo; poziva države članice, naj izvajajo priporočila poročevalca moskovskega mehanizma OVSE, kar zadeva dodelitev azila v primerih preganjanja, ki jih zajema Ženevska konvencija o beguncih, ter dodatno olajšajo postopek za izdajo nujnih vizumov in zagotavljanje začasnih zatočišč v državah EU; poziva države članice in Komisijo, naj ponudijo štipendije beloruskim študentom in šolnikom, ki so bili izključeni iz univerz in zaprti zaradi prodemokratskih stališč; poziva države članice, naj zagotovijo finančno podporo izgnanim institucijam, kot je Evropska univerza za humanistične vede v Vilni, ki izobražujejo novo generacijo beloruskih državljanov, ki se upirajo koruptivnemu in nelegitimnemu državnemu sistemu;

34. poziva Komisijo, države članice in Evropsko službo za zunanje delovanje, naj sodelujejo z mednarodnimi partnerji, kot sta moskovski mehanizem OVSE in Svet OZN za človekove pravice, pa tudi z zagovorniki človekovih pravic in civilno družbo na terenu, da bi zagotovili spremljanje, dokumentacijo in poročila o kršitvah človekovih pravic ter nato dosegli odgovornost storilcev in pravico za žrtve; pozdravlja ustanovitev mednarodne platforme za ugotavljanje odgovornosti v Belorusiji ter poziva institucije EU in države članice, naj podprejo njeno delovanje; se zavezuje k uspešnemu delovanju platforme Evropskega parlamenta za boj proti nekaznovanosti v Belorusiji ter k usklajevanju hitrega mednarodnega odziva na dogodke v Belorusiji;

35. ponovno poudarja, da se morajo vse države članice enotno odzvati na državni terorizem, ki ga izvaja režim Aleksandra Lukašenka, Kremlin pa ga podpira; poudarja, da se mora EU boriti proti lažnemu poročanju v EU o razmerah v Belorusiji in drugim oblikam hibridnih groženj, ki jih pri tem izvajajo tretje strani; izraža solidarnost z Latvijo, potem ko je Belorusija nepravilno izgnala njene diplomate; obsoja začetek kazenske preiskave beloruskega generalnega tožilca proti latvijskemu zunanjemu ministru in županu Rige; obsoja vse poskuse beloruskih oblasti, da bi izvajale pritisk na države članice EU, vključno z zahtevo beloruskih tožilcev za zaslišanje nekdanjega litovskega predsednika Valdas Adamkusa, na podlagi njegovih domnevnih povezav s pomožnim policijskim bataljonom, podrejenim SS, ki je med drugo svetovno vojno v Belorusiji izvajal kazenske operacije;

36. ponavlja zaskrbljenost zaradi komercialnega obratovanja jedrske elektrarne v Ostrovcu, ki je oddaljena le 45 km od Vilne, in poudarja, da je nevarna tudi za države EU; poudarja, da je pomembno obravnavati grožnjo omenjene jedrske elektrarne za jedrsko varnost, obžaluje, da Belorusija na tem obratu ne zagotavlja ustrezne jedrske varnosti in da se ni zavezala, da bo v celoti izvajala priporočila iz ocene, ki jo je pripravila skupina evropskih regulatorjev za jedrsko varnost, ter poziva, naj se uvede učinkovita zaščita pred neposredno ali posredno prodajo električne energije, proizvedene v tej beloruski jedrski elektrarni, na trge EU;

37. poudarja, da je v teh razmerah na preizkusu verodostojnost Evropske unije in učinkovitost njene zunanje politike; opozarja, da razmere v Belorusiji, sosednji državi in članici vzhodnega partnerstva, neposredno vplivajo na EU, ki bi morala nastopiti dovolj odločno ter zagotoviti konkretno in dolgoročno podporo demokratičnim silam, ki se borijo za svobodo in demokracijo v Belorusiji; poziva EU, naj ne okleva ter naj ukrepa hitro in proaktivno;

38. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, vladam in parlamentom držav članic, Svetu Evrope, Organizaciji za varnost in sodelovanje v Evropi, Mednarodni organizaciji za civilno letalstvo in organom Republike Belorusije.